VARIO JAARVERSLAG 2019

VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen

Vlaanderen
is ambiteus

VOORWOORD

Beste lezer,

2019 was een bijzonder jaar omwille van de Vlaamse verkiezingen en de daaropvolgende nieuwe Vlaamse Regering. De stempel van ons memorandum en onze adviezen kunnen we duidelijk terugvinden in het nieuwe regeerakkoord en de beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024. Het motiveert ons dat onze aanbevelingen gehoor vonden bij de nieuwe beleidsmakers.

VARIO bracht vorig jaar vier adviezen uit, waarvan drie met een uitgebreid analyserapport. De adviezen 'Waardecreatie door samenwerking' (maart) en 'Wetenschap als prioriteit aanhouden via een efficiënt en effectief budgettair groeipad' (juni) kwamen er op initiatief van VARIO zelf. Op vraag van toenmalig Vlaams minister van Innovatie Philippe Muyters maakte VARIO ook het advies 'Conceptueel kader voor het opstellen van KPI's i.f.v. beleidsdoelen' (mei). In het najaar zijn we gestart met een vervolgadvies, waarin concrete indicatoren voor het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid zullen worden voorgesteld. De publicatie daarvan is gepland in 2020. Nog op vraag van minister Muyters schreef VARIO zijn advies 'Kopen bij startups' (juni).

Een VARIO-delegatie maakte in november een inspiratietour door China, langsheen Beijing, Shanghai en Shenzhen om te leren van de snelle ontwikkelingen daar. De 'lessons learned' zullen zeker van nut zijn voor onze toekomstige adviezen.

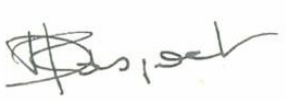
Midden december was VARIO voor het eerst gastheer voor de jaarlijkse 'Autumn meeting of Science and Innovation Councils in Europe' waar de voorzitters en secretarissen van de collega-adviesraden uit Europa samenkomen om te leren van elkaars ervaringen. We zijn fier dat wij als regionale adviesraad een volwaardige partner zijn in dit netwerk. Dit jaar was het thema missiegericht innovatiebeleid.

Het thema van het jaarlijkse VARIO-colloquium, later in december, sloot daar mooi op aan: 'De toekomst is een complexe puzzel. Wetenschap en Innovatie zijn sleutelstukken.' Dit event luidde de start in van een nieuw adviestraject voor 2020, waarin VARIO zich zal verdiepen in de 'Sustainable Development Goals' en maatschappelijke uitdagingen en de rol die een missiegericht innovatiebeleid daarbij inneemt.

Details over de inhoud van de VARIO-adviezen en de andere activiteiten van VARIO vindt u verder in dit jaarverslag. Het belangrijkste is natuurlijk dat de VARIO-standpunten impact hebben op het beleid en daar hebben we dan ook een apart hoofdstuk van ons jaarverslag 2019 aan gewijd.

Dit jaarverslag hebben we opgemaakt in volle coronacrisis, op een moment dat de langetermijngevolgen ervan nog erg onduidelijk waren. Terug uit de crisis geraken is een missie op zich. Meer dan ooit is een sleutelrol weggelegd voor wetenschap en innovatie, zowel in corona- als postcoronatijden. Daarom mag het ambitieniveau niet naar beneden ...

Wij wensen u alvast veel leesplezier.

Danielle Raspoet
Directeur

Lieven Danneels
Voorzitter

INDEX

/ OVER VARIO 4

/ IMPACT 8

Minister Crevits aan het woord
Regeerakkoord en beleidsnota EWI
Hoorzitting AI-advies
Hoge Groeibedrijven
Ruimtevaart
Internationaal toptalent

/ ADVIEZEN EN ANALYSERAPPORTEN 16

Waardecreatie door samenwerking
Conceptueel kader KPI's
Budgettair groeipad W&I
Kopen bij startups

/ VIDEOCAMPAGNE 23

/ COLLOQUIUM 25

/ 'EUROPEAN STI COUNCILS' TE GAST 27

/ INSPIRATIEMISSIE CHINA 29

OVER VARIO

VARIO, de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen, of kortweg de Innovatieraad, werd door de Vlaamse Regering bij besluit opgericht op 14 oktober 2016. VARIO verstrekt strategisch advies aan de Vlaamse minister bevoegd voor het wetenschaps- en innovatiebeleid en bij uitbreiding aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

VARIO werkt onafhankelijk van de Vlaamse Regering en haar administratie en van de partijen in het werkveld. De voorzitter en de negen leden van VARIO zetelen in eigen naam.

VARIO verleent advies over de volledige innovatieketen, van het niet-gericht wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten, over het toepassingsgericht onderzoek met het oog op valorisatie, tot de transformatie van de industrie, dienstensector en het Vlaamse ondernemerschap.

Visie: Excellent, ambitieus en succesvol onderzoek, innovatie en ondernemerschap zijn bepalend voor welvaart en welzijn in Vlaanderen. Dit vraagt een efficiënt en doelgericht beleid.

Missie: VARIO wil met strategisch advies impact hebben op het beleid om onderzoek, innovatie en ondernemerschap te stimuleren.

Lieven Danneels
Voorzitter
Televic Group

Dirk Van Dyck
Plaatsvervangend voorzitter
UAntwerpen

Katrin Geyskens
Capricorn
Venture Partners

Wim Haegeman
VIVES

Johan Martens
KU Leuven

Koen Vanhalst
De Clercq & Partners

Vanessa Vankerckhoven
Novosanis

Marc Van Sande
Umicore

Reinhilde Veugelers
KU Leuven

Hilde Windels
Mycartis
(ontslagnemend sinds april 2019)

VARIO-VERGADERINGEN

VARIO vergaderde acht keer in de loop van 2019: op 23 januari, 12 maart, 17 april, 21 mei, 26 juni, 10 september, 16 oktober en 10 december.

12/03

/ VARIO vergaderde op verplaatsing in MyCartis (Zwijnaarde) bij raadslid Hilde Windels (CEO MyCartis).

17/04

/ **Koenraad Debackere** is raadslid van de Nederlandse tegenhanger van VARIO, de AWTI, en kwam zijn ervaringen delen: "Een sterk pluspunt is de uitgebreide feedback die de AWTI van de betrokken minister ontvangt op zijn uitgebrachte adviezen."

10/09

/ **Mark Andries (VLAIO)** sprak met de VARIO-raad over 'Het Vlaamse innovatiebeleid. Wat is het geweest? En wat kan het worden?'

Raadslid Reinhilde Veugelers: "Als onderzoeker in wetenschaps- en innovatie-economie vind ik de interactie met het politieke niveau heel boeiend. De vorige minister van Innovatie, Philippe Muyters, nam bijvoorbeeld eenmaal per jaar deel aan een VARIO-vergadering en reisde ook met ons mee naar de V.S. in 2018, in het kader van een 'factfinding' missie. De formele en mindere formele contacten met politici hebben mij de ogen geopend voor de beperkingen waaronder zij moeten werken."

23/01

/ **Voorzitter Lieven Danneels** houdt een toespraak op de nieuwjaarsreceptie voor alle groepen van VARIO-stakeholders, beleidsmakers, onderzoekers, bedrijfsmensen, etc.

13/06

/ **Minister Philippe Muyters** was te gast op een extra VARIO-bijeenkomst om de constructieve samenwerking tijdens de aflopende legislatuur feestelijk af te sluiten.

VARIO-STAF

De VARIO-staf ondersteunt de raad bij het uitvoeren van zijn taken in inhoudelijk, procesmatig en organisatorisch opzicht. Als entiteit behoort VARIO tot het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) van de Vlaamse overheid.

VARIO-staf viert de pensionering van collega Carine.

Danielle Raspoet
directeur

Carine Brackenier
administratief medewerker
(tot april 2019)

Pascale Buelens
administratief medewerker

Jo Bultreys
beleidsadviseur
(tot oktober 2019)

Veerle Linseele
senior beleidsadviseur

Elie Ratinckx
senior beleidsadviseur

Kristien Vercoutere
senior beleidsadviseur

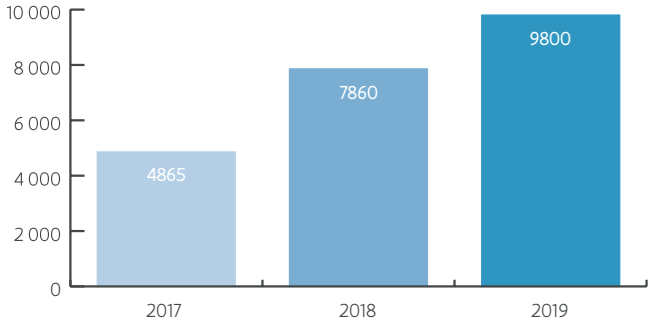

Annelies Wastyn
senior beleidsadviseur

COMMUNICATIEKANALEN

VARIO maakt gebruik van diverse communicatiekanalen. Via de **website** verspreidt de raad informatie over zijn werking en activiteiten. Alle VARIO-publicaties, adviezen, analyserapporten, werkprogramma's, jaarverslagen, etc., zijn ook vanaf de website te downloaden.

In 2019 werd een nieuwe rubriek toegevoegd aan de website, 'spotlight', waarin langere dossiers in de kijker worden gezet. Daarin verscheen een 'longread' over de campagne waarin VARIO de nieuwe ministers opriep tot meer samenwerking en het verslag van het VARIO-colloquium.

Gebruikers van de VARIO-website

>570 volgers

>500 volgers

Via de wekelijkse nieuwsbrief, de **'VARIO-Update'**, die ook online is te raadplegen, communiceert VARIO over zowel eigen nieuws als over trends en nieuwigheden in wetenschap, technologie, innovatie en ondernemerschap in Vlaanderen, Europa en de rest van de wereld. Afgaande op de feedback van lezers is de 'VARIO-Update' een gewaardeerde bron van informatie en helpt hij vele actoren in het innovatie-landschap om 'up-to-date' te blijven. De 'VARIO-Update' wordt gemaakt in samenwerking met de Nederlandse tegenhanger van VARIO, de AWTI. Bij het verschijnen van een nieuw VARIO-advies krijgen alle contacten ook telkens een VARIO-nieuwsflash.

VARIO UPDATE
VLAAMSE ADVIESRAAD VOOR INNOVEREN & ONDERNEMEN

17 oktober 2019

VARIO NIEUWS

VARIO vraagt meer inspraak voor Vlaanderen voor deelname ESA-ruimtevaartprogramma's

>1000 abonnees

IMPACT

Op diverse manieren is gebleken dat standpunten van VARIO gehoor krijgen bij de beleidsmakers en dus dat VARIO impact heeft op het beleid. We zien de impact van adviezen en acties uit 2019, maar ook oudere aanbevelingen werken nog steeds door. We zetten een selectie op een rij, maar laten eerst minister Hilde Crevits aan het woord over VARIO en over het belang van innovatie.

- **Minister Crevits aan het woord** over de rol van VARIO en over het belang van innovatie
- VARIO-adviezen vinden hun weg naar **regeerakkoord** en **beleidsnota EWI 2019-2024**
- VARIO licht zijn **AI-advies** toe in **hoorzitting** commissie Vlaams Parlement
- VARIO aan het woord over innovatieve **hoge groeibedrijven**
- **Ruimtevaart**: aanbevelingen VARIO voor een Vlaamse ruimtevaarteconomie vinden stapsgewijs gehoor
- VARIO blijft zich inspannen voor meer **internationaal toptalent** in Vlaanderen

MINISTER CREVITS AAN HET WOORD OVER DE ROL VAN VARIO EN OVER HET BELANG VAN INNOVATIE

Snel na mijn aantreden in 2019 als Vlaams minister bevoegd voor innovatie was ik te gast bij VARIO op de eerste raad van bestuur van het nieuwe werkjaar. Zo had ik de eer een zeer dynamische en geëngageerde adviesraad te ontmoeten en kennis te maken met de VARIO-raadsleden. De combinatie van onafhankelijke experten en toppers uit zowel het bedrijfsleven als de onderzoekswereld staat garant voor sterk onderbouwde beleidsadviezen en ik heb VARIO dan ook meteen een aantal specifieke vragen gesteld om mij te ondersteunen bij mijn beleid.

Zoals u weet koesteren wij als Vlaamse Regering de ambitie om van Vlaanderen een top-innovatieve kennisregio te maken en ik was dan ook verheugd om bij die gelegenheid bevestigd te zien dat VARIO zich 100% achter deze doelstelling schaart. Meer nog, in zijn memorandum gaf VARIO al enkele concrete handvaten om die doelstelling te verwezenlijken zoals bijvoorbeeld inzetten op STEM-talent. Het is een doelstelling die me als voormalig minister van Onderwijs altijd al bijzonder na aan het hart lag en waar ik nu binnen mijn huidige bevoegdheden graag verder de schouders onderzet.

Ook met het thema van zijn colloquium 2019 sloeg VARIO de nagel op de kop: een missiegedreven innovatiebeleid. Het is precies wat we nodig hebben om een antwoord te vinden op veel van de actuele maatschappelijke problemen zoals klimaatuitdagingen, vergrijzing, mobiliteit … Het colloquium toonde aan dat er fantastische en maatschappelijk erg relevante dingen gebeuren in Vlaanderen op gebied van wetenschap en innovatie. De actualiteit van vandaag maakt dat elke dag duidelijker.

Nu de coronacrisis de wereld in haar greep heeft, kijken we meer dan ooit richting wetenschap en innovatie. Een aantal van onze Vlaamse onderzoekers en ondernemers nemen daarin wereldwijd het voortouw en daar mogen we absoluut trots op zijn. In een snel veranderende samenleving boezemen technologische evoluties en innovaties onze mensen en bedrijven wel eens angst in, toch zijn het diezelfde evoluties die ons de komende decennia meer welzijn en meer welvaart zullen brengen.

Daarom ook willen we technologie en innovatie de komende jaren dichter bij de mensen brengen of zoals VARIO het stelt “maken dat innovatie een zaak is van iedereen”.

IMPACT

MINISTER CREVITS AAN HET WOORD

REGEERAKKOORD EN BELEIDSNOTA EWI

HOORZITTING AI-ADVIES

HOGE GROEIBEDRIJVEN

RUIMTEVAART

INTERNATIONAAL TOPTALENT

VARIO-ADVIEZEN VINDEN HUN WEG NAAR **REGEERAKKOORD** EN **BELEIDSNOTA ECONOMIE, WETENSCHAPSBELEID EN INNOVATIE 2019-2024**

Zowel aanbevelingen uit ons memorandum 2019-2024 als uit onze adviezen hebben hun weg gevonden naar het nieuwe regeerakkoord en de beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024. We zien ook in andere beleidsnota's VARIO-standpunten terugkomen. Dit beantwoordt aan het pleidooi van VARIO voor meer transversaliteit en de cruciale rol van innovatie daarin.

De ambitie uit het VARIO-memorandum 'Vlucht vooruit. Bestemming: **top 5 kennisregio's**' kreeg een prominente plaats zowel in het regeerakkoord als in de beleidsnota EWI. "We laten Vlaanderen doorstoten tot de top 5 van innovatieve kennisregio's in Europa, zoals aanbevolen door de Vlaamse Adviesraad Innoveren en Ondernemen (VARIO) (...) Deze ambitie wordt de centrale toetssteen van ons innovatiebeleid."[1] VARIO bereidt voor 2020 een aantal adviezen voor die hierbij aansluiten. Minister-president Jambon en minister Crevits stelden er ook drie gecoördineerde vragen over. Hoe geraken we als Vlaanderen in de top 5 van kennisregio's? Wat zijn de meest relevante benchmarkregio's en -landen voor Vlaanderen? Welke zijn de strategische beleidsindicatoren die deze doelstelling kunnen monitoren?

De regering voorziet 250 miljoen euro extra recurrente middelen tegen 2024, en dit in een budgettair moeilijke context. Door het aanhouden van een **budgettair groeipad** voor wetenschap en innovatie, volgt de regering nog een andere essentiële boodschap van VARIO. Minister Crevits sluit zich eveneens aan bij de suggestie uit het VARIO-begrotingsadvies om na de grote opstap van 280 miljoen euro in 2019 een periode van rust in te lassen in 2020, dit om de actoren op adem te laten komen (zie haar toelichting in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie van het Vlaams Parlement op 14 november 2019).

[1] Regeerakkoord, p. 38

IMPACT

MINISTER CREVITS AAN HET WOORD

REGEERAKKOORD EN BELEIDSNOTA EWI

HOORZITTING AI-ADVIES

HOGE GROEIBEDRIJVEN

RUIMTEVAART

INTERNATIONAAL TOPTALENT

VARIO deed verder ook concrete voorstellen voor een slimme, efficiënte en effectieve inzet van de middelen uit het groeipad met het oog op meer impact. "Om een top 5 innovatieve kennisregio te worden moeten we de middelen ook op de meest doelmatige wijze blijven inzetten."[2]. De **doelmatigheid van ingezette middelen** zal worden opgevolgd en daarbij zien we zeer duidelijk de geest van het VARIO-advies 'Conceptueel kader voor het opstellen van KPI's i.f.v. beleidsdoelen'. "Bovendien ontwikkelen we systeemevaluaties om na te gaan in welke mate de programma's/actoren/structuren/instrumenten bijdragen tot het behalen van de doelstellingen op het niveau van het beleidsniveau en de langetermijnstrategie van de Vlaamse Regering."[3]

We zien tevens diverse andere aandachtspunten van VARIO terugkeren in het regeerakkoord, bijvoorbeeld met betrekking tot **talent**: aandacht voor lesgevers (zij-instroom, duaal lesgeven, ...), duaal leren, levenslang leren met onder meer het oprichten van een platform, een nieuw STEM-actieplan 2020-2030 over beleidsdomeinen heen, etc.

De oproep van VARIO voor meer **transversaliteit**, meer samenwerking over beleidsdomeinen heen, om de grote maatschappelijke uitdagingen aan te gaan, heeft gehoor gevonden. "We vermijden daarbij steeds de verkokering van innovatiemiddelen. Hiermee zetten we een belangrijke stap in de richting van een transversaal innovatiebeleid over de verschillende beleidsdomeinen heen."[4] Ook andere belangrijke aspecten i.v.m. 'governance' die VARIO onder de aandacht bracht, komen terug: de nood aan een langetermijnstrategie en een meer 'evidence-based' beleid.

Wijziging BOF-besluit

VARIO drukte er in zijn advies 'Waardecreatie door samenwerking' op om samenwerking als pluspunt op te nemen in de selectiemechanismen van FWO- en BOF-projectaanvragen. In het gewijzigde BOF-besluit, dat nog van voor de nieuwe regering dateert (3 mei 2019), werd een bijkomend type projecten opgenomen voor interuniversitaire samenwerking tussen de vijf Vlaamse universiteiten. Dit ligt in de lijn van de VARIO-aanbevelingen.

Raadslid Johan Martens: "Het VARIO-advies 'Waardecreatie door samenwerking' is niet in dovemansoren gevallen, integendeel. Zo legt de aangepaste BOF-regelgeving scherpe klemtonen op interuniversitaire samenwerking, excellentie, internationale samenwerking en interdisciplinariteit. Eind 2019 hebben de vijf universiteiten voor het eerst middelen uit hun onderzoeksfondsen samengelegd om onderzoeksconsortia te financieren met toponderzoekers uit meerdere instellingen. De eerste iBOF-oproep van 30 miljoen euro was een feit."

[2] Beleidsnota EWI, p. 57
[3] Regeerakkoord, p. 38
[4] Regeerakkoord, p. 40

IMPACT

MINISTER CREVITS AAN HET WOORD

REGEERAKKOORD EN BELEIDSNOTA EWI

HOORZITTING AI-ADVIES

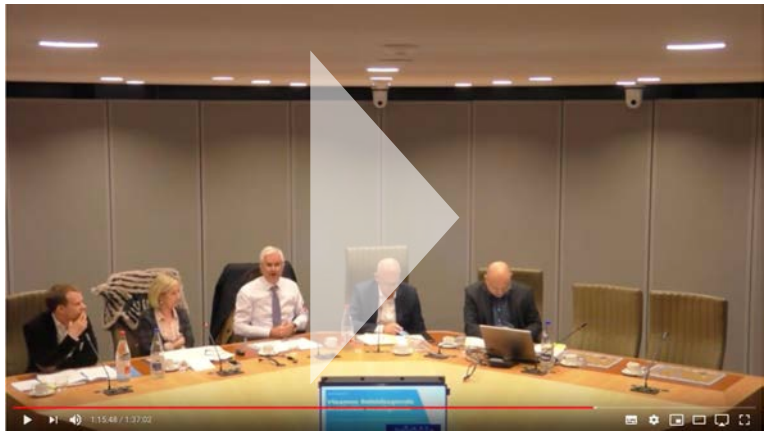
HOGE GROEIBEDRIJVEN

RUIMTEVAART

INTERNATIONAAL TOPTALENT

VARIO LICHT ZIJN **AI-ADVIES** TOE IN **HOORZITTING** COMMISSIE VLAAMS PARLEMENT

VARIO hecht veel belang aan een goed contact met de Vlaamse parlementsleden die de thema's wetenschap, innovatie en ondernemerschap opvolgen. Een VARIO-delegatie, samengesteld uit Lieven Danneels (voorzitter), Danielle Raspoet (directeur) en Jo Bultreys (beleidsadviseur), gaf op 28 februari 2019 in een **gedachtewisseling** toelichting bij het advies **'Beleidsagenda artificiële intelligentie'** in de **Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid** van het Vlaams Parlement.

Op 22 maart 2019 keurde de Vlaamse Regering het **Vlaams beleidsplan Artificiële Intelligentie** goed met een jaarlijks budget van 32 miljoen euro. Het plan bestaat uit drie delen: (1) het versterken van strategisch basisonderzoek in Vlaanderen op het betreffende terrein, (2) de implementatie in het Vlaamse bedrijfsleven en een flankerend beleid gericht op bewustmaking, (3) opleiding en ethische omkadering. De grootste hap van het AI-budget, 15 miljoen euro, gaat naar het opkrikken van het algemeen digitaliseringsniveau bij de bedrijven en het ondersteunen van hun adoptie van AI. VARIO ziet daarmee zijn belangrijkste aanbeveling weerspiegeld in het plan.

VARIO AAN HET WOORD OVER INNOVATIEVE **HOGE GROEIBEDRIJVEN**

In de **beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024** is te lezen: "We toetsen het lopende beleid voor groeiende ondernemingen aan het advies ter zake van de VARIO en voorzien in een monitoring om onze ambitie op vlak van aantal groeibedrijven op te volgen."[1]

Minister Muyters had zich eerder al volledig aangesloten bij het VARIO-advies, in antwoord op een parlementaire vraag van Robrecht Bothuyne van 10 januari 2019. In opvolging hiervan, riep het kabinet Muyters ook een **InterKabinettenWerkgroep** (IKW) samen op 31 januari 2019 voor een toelichting van het VARIO-advies 'Innovatieve hoge groeibedrijven met impact' en om te bespreken wat de verschillende betrokken bevoegdheidsdomeinen ter zake kunnen ondernemen. Voor VARIO waren raadsleden Reinhilde Veugelers, Katrin Geyskens en Dirk Van Dyck aanwezig samen met stafleden Danielle Raspoet en Elie Ratinckx. Van de kabinetten waren Eric Sleeckx (kabinet Muyters), Paul De Hondt (vice-kabinet Crevits), Sarah Heuninck (kabinet Bourgeois) en Griffin De Baere (vice-kabinet Gatz) aanwezig.

Op de **bestuursvergadering** van **VOKA-West-Vlaanderen** (mei 2019), ging vicevoorzitter Dirk Van Dyck in interactie met een 60-tal ambitieuze ondernemers over het belang van innovatief groeigericht ondernemen in een kleine innovatieve regio als Vlaanderen. Van de ondernemers nam VARIO alvast twee aandachtspunten mee: (1) een laagdrempelige toegang tot overheidsinstrumenten blijft essentieel, (2) een nog duidelijkere één-loket-functie is nodig: ondernemers weten niet altijd bij wie ze moeten aankloppen.

Vicevoorzitter Dirk Van Dyck op de bestuursvergadering van VOKA-West-Vlaanderen: "We moeten nog meer inzetten op samenwerking tussen universiteiten, hogescholen en ambitieuze ondernemers over sectoren en disciplines heen. De speerpuntclusters Catalisti, SIM, de Blauwe Cluster, spelen hierin een belangrijke rol."

In het rapport **'High Growth Enterprises' van JRC** ('Joint Research Centre', Europese Commissie), verschenen begin 2020, wordt in de 'factsheet' van België melding gemaakt van het VARIO-advies: "Turning to the regulatory framework, BE ranks below the EU average in most indicators. The main barrier to entrepreneurial activities remains to be the weak culture for entrepreneurship. A noteworthy initiative to address this issue and the broader entrepreneurial ecosystem, is the proposal of the Flemish Advisory Council for Innovation and Enterprise (VARIO, 2018) to increase the number of serial entrepreneurs through both a long-term (entrepreneurship education) and short-term strategy (attract entrepreneurs from abroad by means of 'start-up' – or 'scale-up' visa)."

[1] Beleidsnota EWI, p. 29

RUIMTEVAART: AANBEVELINGEN VARIO VOOR EEN VLAAMSE RUIMTEVAARTECONOMIE VINDEN STAPSGEWIJS GEHOOR

Op 24 april 2019 nam het Vlaams Parlement de **resolutie** aan over 'De uitbouw en valorisatie van de Vlaamse ruimtevaart-economie', waarin wordt gesteld hiervoor het VARIO-advies 'Flanders' Space: een strategie voor de Vlaamse ruimtevaart-economie' als leidraad te nemen. Stilaan vinden diverse aanbevelingen uit het VARIO-advies inderdaad hun weg naar de beleidsmakers en worden ze geïmplementeerd.

Een aantal aanbevelingen uit dat advies focussen op de nog steeds ondermaatse inter-Belgische return naar Vlaanderen vanuit ESA ('European Space Agency'), de voornaamste financieringsbron voor ruimtevaartactoren. Het aandeel van Vlaanderen daarin is momenteel zo'n 43%. Dat is veel meer dan in het verleden, maar de 55%, zoals in 2001 afgesproken, is nog niet bereikt. Eind 2019 vond de **ESA ministeriële conferentie** plaats, waar federaal minister Wilmès moest beslissen op welke ruimtevaartprogramma's de jaarlijkse ruim 200 miljoen euro aan federale middelen zullen worden ingezet. VARIO drong er bij haar op aan om ruim voldoende in te tekenen op die optionele ESA-programma's waarvoor Vlaanderen een sterk technologisch potentieel heeft, zodat de Vlaamse aanwezigheid daarin toeneemt. VARIO vroeg en kreeg hierbij de steun van de Vlaamse minister van Innovatie, Hilde Crevits. Dit aspect liet ook het Vlaams Parlement niet onberoerd, getuige de vele parlementaire vragen hieromtrent, die telkens verwijzen naar het VARIO-advies.

Begin februari 2020 besliste minister Hilde Crevits dan ook om, zoals het VARIO-advies aanbeveelt, een **'taskforce' ruimtevaart** op te richten, die onder meer moet opvolgen in hoeverre de federale overheid intekent op die ESA-programma's die belangrijk zijn voor Vlaamse actoren. In de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie van het Vlaams Parlement op 6 februari 2020 stelde minister Crevits dat haar focus nog steeds ligt op het uitvoeren van de aanbevelingen uit het VARIO-advies.

IMPACT

MINISTER CREVITS AAN HET WOORD

REGEERAKKOORD EN BELEIDSNOTA EWI

HOORZITTING AI-ADVIES

HOGE GROEIBEDRIJVEN

RUIMTEVAART

INTERNATIONAAL TOPTALENT

VARIO BLIJFT ZICH INSPANNEN VOOR MEER **INTERNATIONAAL TOPTALENT** IN VLAANDEREN

Op 1 januari 2019 ging de nieuwe regelgeving op basis van de **visienota 'Ontginnen buitenlands tewerkstellingspotentieel in Vlaanderen' van minister Philippe Muyters** van kracht. De regelgeving maakt het makkelijker om buitenlands talent, meer bepaald hoog- en middengeschoolden, aan te trekken. Hiermee is begin gemaakt van de integrale, gecoördineerde strategie, waar VARIO de Vlaamse Regering in zijn allereerste advies om vroeg.

Vanuit de Vlaamse onderzoekswereld bereikten ons verontrustende signalen dat de implementatie van de nieuwe regelgeving rond de gecombineerde vergunning ('single permit') in de praktijk tot heel wat problemen en onduidelijkheden leidt, en dat doorlooptijden langer worden in plaats van korter. **VARIO schreef** daarom in maart 2019 **federaal minister van Migratie Maggie De Block** aan met de nadrukkelijke vraag de nodige soepelheid aan de dag te leggen bij de interpretatie van de wetgeving en de resterende knelpunten zo spoedig mogelijk weg te werken. In zijn advies had VARIO immers aangedrongen op een snelwegprocedure voor hooggeschoolden.

In de discussie in het Vlaams Parlement naar aanleiding van de **vraag om uitleg over de kennismigratie uit derde landen** van Robrecht Bothuyne aan minister Hilde Crevits (5 december 2019), werd een aantal keer nadrukkelijk verwezen naar het VARIO-advies.

Het VARIO-advies over internationaal toptalent komt expliciet aan bod in het **Vlaamse Regeerakkoord**: "Buitenlandse topwetenschappers dragen bij tot de uitbouw van grensverleggend innovatief onderzoek, en versterken de internationale concurrentiepositie van Vlaanderen. In opvolging van het advies van de VARIO ontwerpen we een strategie voor het aantrekken en verankeren van internationaal toptalent, waarbij we onze kennisinstellingen uitbouwen en promoten als aantrekkelijke ecosystemen. We zorgen voor een goede doorstroming van deze profielen naar onze industrie."[1] Een gelijkaardige verwijzing is ook te vinden in de **beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024**.

Onderzoek naar de economische effecten van internationalisering in het Hoger Onderwijs

Dit onderzoek in opdracht van VARIO en VLUHR startte in het najaar van 2019 en werd uitgevoerd door prof. Kristof De Witte van de KU Leuven. De twee centrale onderzoeksvragen van het project zijn: (1) Wie zijn de buitenlandse studenten in België/Vlaanderen?; (2) Wat zijn vanuit een economisch perspectief de baten en kosten van de internationalisering van het hoger onderwijs?

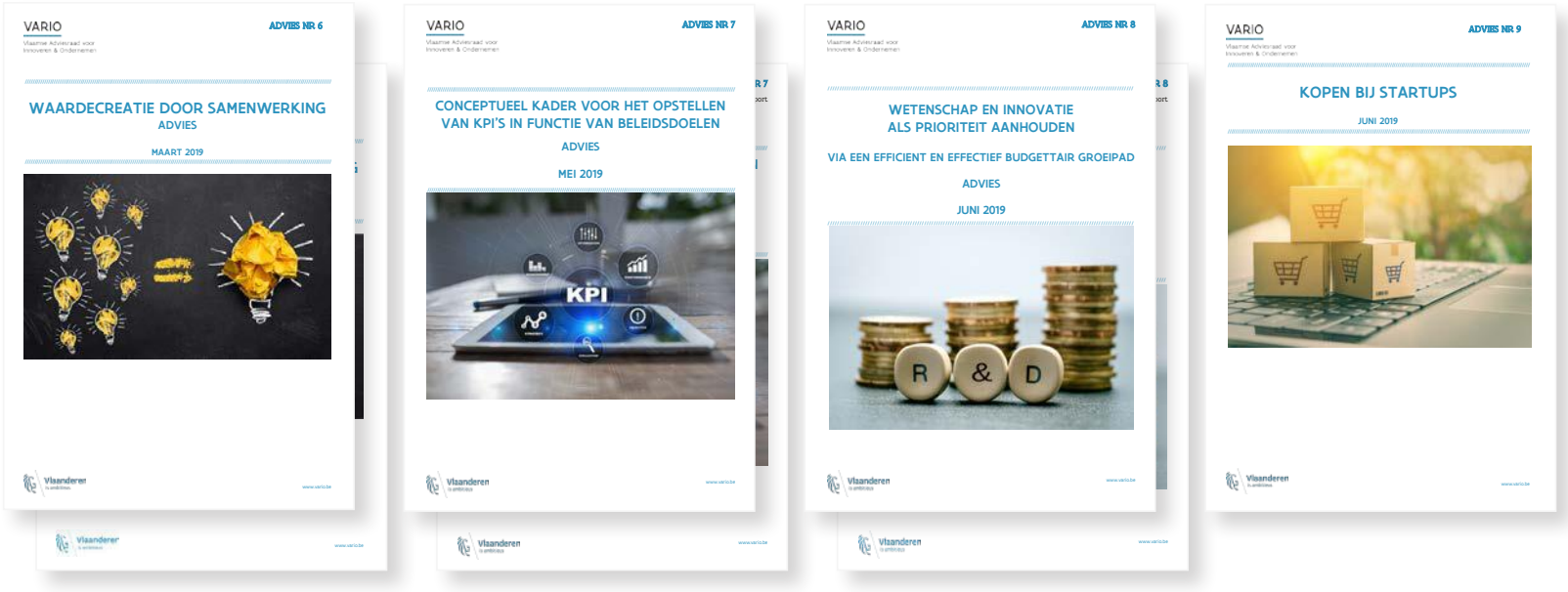
[1] Regeerakkoord, p. 43-44

ADVIEZEN EN ANALYSE-RAPPORTEN

VARIO geeft advies aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het wetenschaps-, technologie-, innovatie-, industrie-, en ondernemerschapsbeleid. De raad doet dit zowel op eigen initiatief als op verzoek van de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement.

De VARIO-adviezen komen steeds tot stand na grondige analyse en studiewerk. Drie van de vier adviezen van 2019 kregen een apart analyserapport.

Alle VARIO-adviezen en -analyserapporten zijn integraal online beschikbaar op vario.be en vlaanderen.be. VARIO-publicaties zijn in het Nederlands. Omwille van hun internationale relevantie publiceerde VARIO in 2019 een Engelstalige vertaling van zijn AI-advies (2018) en van zijn VARIO-memorandum 2019-2024 (2018).

ADVIEZEN EN ANALYSE-RAPPORTEN

WAARDECREATIE DOOR SAMENWERKING

CONCEPTUEEL KADER KPI'S

BUDGETTAIR GROEIPAD W&I

KOPEN BIJ STARTUPS

WAARDECREATIE DOOR SAMENWERKING: ADVIES 6 + ANALYSERAPPORT

Op vrijdag 22 maart bezorgde VARIO zijn advies 'Waardecreatie door samenwerking' aan Vlaams minister van Innovatie Philippe Muyters.

VARIO nam het initiatief om het thema van samenwerking in Vlaanderen meer in detail te bekijken omdat samenwerking tussen actoren van de onderzoekswereld enerzijds en ondernemingen anderzijds cruciaal is om nieuwe wetenschappelijke kennis en technologie om te zetten in producten en diensten, om zo de internationale competitiviteit en jobcreatie te bevorderen. Er bestaan in Vlaanderen verschillende instrumenten en structuren om samenwerking met het oog op innovatie te stimuleren. VARIO is echter van oordeel dat de samenwerking tussen kennisinstellingen onderling en met bedrijven nog verder kan worden versterkt om waardecreatie nog beter te stimuleren.

Raadslid Wim Haegeman: "Om het gros van de kmo's en niet enkel de hightech ondernemingen te betrekken bij O&O&I-projecten is een aparte aanpak nodig. Het identificeren en stimuleren van deze ondernemingen tot innovatie door samenwerking is een uitdaging. De hogescholen nemen een belangrijke rol op bij het bereiken van dit soort kmo's voor kennistransfer en samenwerking."

Een grondige analyse van samenwerking, innovatie en waardecreatie in Vlaanderen (in een internationale context) bracht een aantal knelpunten in Vlaanderen aan het licht: een toenemende concurrentie door overlap in doelstellingen en de daaraan gekoppelde KPI's, gebrekkige interdisciplinaire samenwerking en gebrekkige mobiliteit (zie het analyserapport, gepubliceerd in 2018).

In zijn advies formuleert VARIO aanbevelingen om hieraan te remediëren:

- / Creëer een gedragen globale visie als facilitator voor samenwerking.
- / Zorg ervoor dat competitie plaats maakt voor samenwerking.
- / Stel daarom slimme parameters en KPI's op.
- / Faciliteer interdisciplinaire samenwerking.
- / Stimuleer mobiliteit van onderzoekers als hefboom voor samenwerking.
- / Zorg voor een goed evenwicht tussen enerzijds top-down en bottom-up initiatieven en anderzijds thematische zwaartepunten en vrij onderzoek.
- / Houd toegang tot instrumentarium en samenwerking laagdrempelig.

ADVIEZEN EN ANALYSE-RAPPORTEN

WAARDECREATIE DOOR SAMENWERKING

CONCEPTUEEL KADER KPI'S

BUDGETTAIR GROEIPAD W&I

KOPEN BIJ STARTUPS

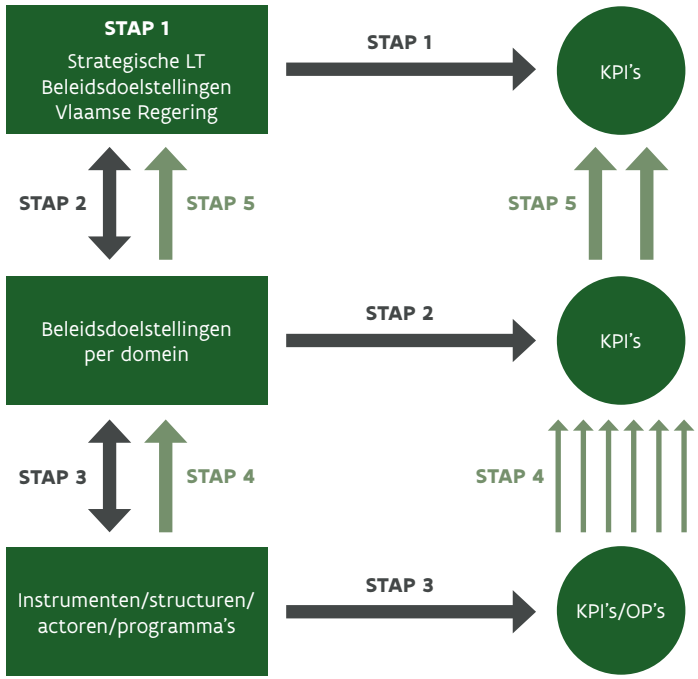
CONCEPTUEEL KADER VOOR HET OPSTELLEN VAN KPI'S I.F.V. BELEIDSDOELEN: ADVIES 7 + ANALYSERAPPORT

VARIO ontving op 1 maart 2019 een vraag om advies van Vlaams minister van Innovatie Philippe Muyters om "ten bate van de volgende Vlaamse Regering een kwalitatieve en meetbare set aan outputparameters en KPI's op te stellen, die uiting geven aan de Vlaamse ambitie om tot de Europese top inzake innovatie te behoren."

Vooraleer over te gaan tot het uitwerken van een set kwaliteitsvolle indicatoren is het belangrijk om de principes waaraan zo'n set moeten voldoen duidelijk te stellen. VARIO heeft dit gedaan in zijn advies 'Conceptueel kader voor het opstellen van KPI's i.f.v. beleidsdoelen', uitgebracht in mei 2019. Daarin worden drie niveaus onderscheiden: de Vlaamse Regering, de beleidsdomeinen, en de individuele instrumenten en actoren.

De doelstellingen van alle niveaus moeten op elkaar afgestemd zijn, met als uitgangspunt een strategische langetermijnstrategie met de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse Regering. Deze doelstellingen zijn typisch legislatuuroverschrijdend en transversaal. Op alle niveaus moeten aan de doelstellingen KPI's worden gekoppeld. Het is belangrijk dat KPI's complementair zijn en tot synergie leiden. Het instellen van één KPI mag het behalen van een andere niet compromitteren.

Er moet op gepaste tijdstippen geëvalueerd worden (ex-ante en ex-post) of/hoe de verschillende instrumenten en actoren samen bijdragen tot het behalen van de doelstellingen op beleidsdomein-niveau. KPI's en outputparameters zijn geen doelstellingen maar een middel om een hoger doel te bereiken. Analoog moet geëvalueerd worden of/hoe de verschillende doelstellingen per beleidsdomein samen bijdragen tot de strategische langetermijnstrategie en -doelstellingen van de Vlaamse Regering. VARIO vraagt ook meer aandacht voor het belang van monitoring, systemische evaluaties en impactanalyses om op te volgen of de beoogde doelen bereikt worden.

ADVIEZEN EN ANALYSE-RAPPORTEN

WAARDECREATIE DOOR SAMENWERKING

CONCEPTUEEL KADER KPI'S

BUDGETTAIR GROEIPAD W&I

KOPEN BIJ STARTUPS

Het analyserapport opgemaakt ter voorbereiding van dit advies bevat:

/ Een stand van zaken m.b.t. het opstellen van KPI's en outputparameters in Vlaanderen.
/ Een analyse van het model van de Europese Commissie voor monitoring, evaluatie en impact assessment van het wetenschaps- en innovatiebeleid.
/ Een kleine benchmarkoefening met de EU en Nederland.

VARIO-bijdrage aan het Vlaams Indicatorenboek 2019

Traditiegetrouw publiceerde VARIO in 2019 de 15 zogenaamde VARIO-kernindicatoren. Die worden tweejaarlijks gerapporteerd in een hoofdstuk van het Vlaams Indicatorenboek en werden in 2014 ontwikkeld door de toenmalige Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI). De 15 VARIO-kernindicatoren laten toe om structurele evoluties in het Vlaamse W&I-landschap systematisch te volgen.

Daarnaast publiceerde VARIO ook twee dossiers in het Vlaams Indicatorenboek 2019: 'High-growth innovative firms with impact', op basis van het advies 'Innovatieve hoge groeibedrijven met impact', en 'KPIs in function of policy objectives in Flanders: short history and new conceptual framework by VARIO', op basis van het advies conceptueel kader voor KPI's en het bijbehorende analyserapport.

ADVIEZEN EN ANALYSE-RAPPORTEN

WAARDECREATIE DOOR SAMENWERKING

CONCEPTUEEL KADER KPI'S

BUDGETTAIR GROEIPAD W&I

KOPEN BIJ STARTUPS

WETENSCHAP & INNOVATIE ALS PRIORITEIT AANHOUDEN VIA EEN EFFICIËNT EN EFFECTIEF **BUDGETTAIR GROEIPAD**: ADVIES 8 + ANALYSERAPPORT

In juni 2019 publiceerde VARIO zijn advies 'Wetenschap & Innovatie als prioriteit aanhouden via een efficiënt en effectief budgettair groeipad'. Het groeipad verwijst naar de bijkomende financiële inspanningen die nodig zijn om in Vlaanderen de Europese 1%-norm voor overheidsuitgaven voor onderzoek en ontwikkeling te halen. De inspanningen van de vorige regering (2014-2019) hebben Vlaanderen dicht in de buurt gebracht van die 1%. Maar als het Vlaanderen menens is om aan te sluiten bij de internationale top, moet de nieuwe Vlaamse Regering de focus op wetenschap en innovatie ongewijzigd aanhouden, en bijkomende inspanningen leveren, vindt VARIO.

Volgens berekeningen van VARIO (zie ook het analyserapport bij het advies), moet Vlaanderen tegen 2024 500 miljoen euro extra (bovenop indexering) inzetten voor O&O wil het de 1% halen. Het zal echter ook zaak zijn dit zo zinvol en slim mogelijk te doen.

Raadslid Marc Van Sande: "Bij het uittekenen van een nieuw budgettair groeipad moet ervoor gezorgd worden dat de extra middelen slim, efficiënt en effectief worden ingezet en een maximaal hefboomeffect creëren."

VARIO doet een concreet voorstel voor zowel de jaarlijkse opbouw van het groeipad als de inhoudelijke invulling ervan. Voor dit laatste ziet VARIO vijf grote luiken:

/ Versterking van de bestaande kanalen.
/ Inspelen op nieuwe tendensen.
/ Gecofinancierde innovatiebudgetten ter ondersteuning van regeringsbrede doelen.
/ Internationale samenwerking.
/ Flankerende maatregelen.

ADVIEZEN EN ANALYSE-RAPPORTEN

WAARDECREATIE DOOR SAMENWERKING

CONCEPTUEEL KADER KPI'S

BUDGETTAIR GROEIPAD W&I

KOPEN BIJ STARTUPS

De voorzet voor een nieuw groeipad is mede gebaseerd op de lessen die VARIO kon trekken uit zijn analyse van de O&O&I begroting van de voorbije 16 jaar. Hierin voerde VARIO een onderzoek uit naar de extra middelen die vanaf het Innovatiepact in 2003 tot op heden werden ingezet met het oog op het bereiken van de 3%-norm voor O&O. Een greep uit de conclusies van de analyse:

/ In totaal werd een opstap van 928,52 miljoen euro aan recurrente EWI-middelen gerealiseerd, waarvan 868,66 miljoen euro voor W&I. In de laatste legislatuur werd een niet onaanzienlijk deel van de recurrente extra middelen (59,77 miljoen euro) ingezet voor economische steunmaatregelen uit het Hermesfonds. Hoewel deze middelen niet meetellen voor de 1%-O&O-norm, kunnen ze flankerend een waardevolle bijdrage leveren tot het uiteindelijke doel: Vlaanderen naar de top brengen.

/ Er was ook 751,25 miljoen euro aan eenmalige injecties, waarvan 469,35 miljoen euro in de legislatuur 2014-2019. 137,89 miljoen euro daarvan ging naar economische steunmaatregelen. Eenmalige middelen dragen weliswaar bij tot het bereiken van de 1%, maar niet op een stabiele/structurele wijze. Ze zijn uitermate geschikt voor investeringen in infrastructuur.

/ Doorheen de volledige periode 2004-2019 ging iets meer dan een kwart van de extra middelen naar nieuwe initiatieven en bijna driekwart naar het versterken van bestaande kanalen. Wel zien we een verschuiving van focus doorheen de verschillende legislaturen. Zo was die tijdens de laatste legislatuur meer gericht op de latere fases in de innovatieketen en op samenwerking (clusters). Het (recurrente) groeipad kent een zeer grillig verloop waarbij periodes van veel extra middelen en periodes van geen of lage groei elkaar afwisselen. Zowel de economische conjunctuur als de politieke cycli liggen hiervan aan de oorsprong.

Briefadvies bij programmadecreten BA2019 en BO2020

Op vraag van minister van Financiën en Begroting Matthias Diependaele, bracht VARIO op 24 oktober 2019 een spoedadvies uit bij de programmadecreten begrotingsaanpassing 2019 (BA2019) en begroting 2020 (BO2020). In zijn advies bij 'Programmadecreet BA2019' schaart de raad zich volledig achter de beslissing om voor de nieuwe Odysseusoproep die in 2020 zal georganiseerd worden, de volle 100% van de middelen te verdelen op basis van excellentie en dus af te stappen van de versleuteling waarbij 80% van de middelen werd verdeeld over de universiteiten volgens een verdeelsleutel. Dit is immers volledig in overeenstemming met het standpunt van VARIO, zoals onder meer te vinden in zijn advies 'Waardecreatie door samenwerking', dat in elk financierings- en evaluatiemodel de principes van excellentie, samenwerking, interdisciplinariteit en internationalisering voorop moeten staan. VARIO stelt verder voor om een ex post evaluatie uit te voeren, waarin de impact van het Odysseusprogramma wordt nagegaan.

ADVIEZEN EN ANALYSE-RAPPORTEN

WAARDECREATIE DOOR SAMENWERKING

CONCEPTUEEL KADER KPI'S

BUDGETTAIR GROEIPAD W&I

KOPEN BIJ STARTUPS

KOPEN BIJ STARTUPS: ADVIES 9

Dit advies bij de conceptnota 'Kopen bij startups' van de Vlaamse Regering maakte VARIO op vraag van Vlaams minister van Innovatie Philippe Muyters. Het verscheen in juni. VARIO spreekt zijn steun uit voor de drie maatregelen uit de conceptnota om een 'level playing field' voor jonge innovatieve bedrijven te creëren, mits ook randvoorwaarden in acht worden genomen die het ambitieniveau en de impact van innovatief aanbesteden in Vlaanderen moeten verhogen.

Aan de aanbodzijde, moet de focus worden verbreed naar een open ecosysteem-benadering met een diversiteit aan innovatie-actoren. Er dient voldoende aandacht te gaan naar de inclusie van meer mature innovatieve ondernemingen, naast innovatieve jonge bedrijven (startups en scale-ups). Innovaties hebben namelijk over het algemeen meer kans om door te breken in innovatiesystemen die effectieve symbioses stimuleren tussen jongere en oudere bedrijven. Een open ecosysteem-benadering impliceert bovendien dat men in initiatieven ter stimulering van het aantal innovatieve aanbestedingen het belang van internationale openheid niet uit het oog verliest. Daarom maakt de Vlaamse overheid van het creëren van een "belangrijke thuismarkt voor jonge Vlaamse 'schaalbare' bedrijven" beter geen prioritaire beleidsdoelstelling.

Voorzitter Lieven Danneels: "Dat Vlaamse 'schaalbare' bedrijven maximaal kunnen blijven meedingen in innovatieve aanbestedingen in het buitenland, is belangrijker dan de ondersteuning van de Vlaamse thuismarkt. Als kleine, open economie is Vlaanderen voor zijn welvaart immers sterk afhankelijk van de export. Omgekeerd, kunnen buitenlandse ondernemingen het lokale ecosysteem verrijken en tevens het innovatief aanbod aan producten en diensten voor de overheid versterken."

Aan de vraagzijde wordt er in Vlaanderen door de publieke actoren op de verschillende beleidsniveaus jaarlijks 30 tot 40 miljard euro aan overheidsaankopen besteed. Om de impact van dergelijke overheidsaankopen te verhogen d.m.v. innovatief aanbesteden, is er nood aan een integrale governance-aanpak met voldoende kritische massa, slimme KPI's en een innovatie-stimulerende wetgeving en algemene attitude. Deze aanpak moet op een meer systematische manier innovatie als aankoopcriterium bij een breder spectrum aan beleidsdomeinen en andere overheidsactoren stimuleren. Het project 'Kopen bij startups' dient hierin te worden geïntegreerd.

VIDEO-CAMPAGNE

IN **VIDEOCAMPAGNE** ROEPT VARIO NIEUWE MINISTERS OP TOT MEER SAMENWERKING

VARIO zette in het kader van de onderhandelingen voor een nieuwe Vlaamse Regering een campagne op om maximaal op het regeerakkoord en de beleidsnota's te wegen. In de zomer van 2019 liep een actie van vijf weken via sociale media, de VARIO-website en -nieuwsbrief, waarin VARIO de toekomstige ministers opriep tot meer samenwerken.

Raadslid Koen Vanhalst: "De VARIO-adviezen belichten telkens specifieke aspecten, maar verder kijken dan één beleidsdomein keert in elk ervan terug als aanbeveling. Je zou dus kunnen zeggen dat de boodschap om meer samen te werken de lijm is tussen onze verschillende adviezen."

Tijdens de campagne verspreidde VARIO ook een **opiniestuk**: "De maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan – denk aan het klimaatvraagstuk, de energietransitie, het mobiliteitsprobleem, de vergrijzende bevolking – zijn van die aard dat ze niet langer vanuit afgebakende beleidsdomeinen kunnen worden aangepakt. Kokerdenken volstaat niet langer. In plaats daarvan moeten we redeneren vanuit de problemen zelf, vanuit de uitdagingen en hoe we die gezamenlijk kunnen aanpakken, over de grenzen van de beleidsdomeinen heen. Een horizontaal of transversaal beleid dus. De brug die de verbinding slaat tussen al deze domeinen is innovatie."

VIDEO-CAMPAGNE

In een reeks **video's** illustreerden vijf prominente experten het belang van beleidsdomein-overschrijdende samenwerking met concrete voorbeelden:

Françoise Chombar (Voorzitter STEM-platform) over STEM-talent: "Het stemplatform vindt dat we veel ambitieuzer moeten zijn: wij willen tegen 2030 het tekort aan STEM-specialisten en ook STEM-leraren helemaal wegwerken."

Ajit Shetty (Voorzitter VIB) over gezondheidszorg: "De bedoeling van het 'grand challenges'-programma van VIB is dat de voorstellen uit de praktijk komen door de onderzoeker en nadien verder uitgewerkt worden door academische ziekenhuizen, patienten, patientenfamilies, de biotechcluster in Zwijnaarde, wereldklasse farmabedrijven, en andere 'research'-instellingen zoals imec."

Dirk Van Dyck (VARIO-vicevoorzitter) over mobiliteit: "De mobiliteit van vandaag is nog altijd die van 1900: iedereen zijn eigen wagen. Dus we moeten naar een slimme mobiliteit die het hele systeem verandert."

Johan Martens (VARIO-raadslid) over reduceren van de CO2-uitstoot: "De CO2-moonshot is een fantastisch initiatief en zal zeker bijdragen tot het oplossen van specifieke problemen (...). Maar het zou nog fantastischer zijn, mocht het worden ingebed in een integraal plan."

Lieven Danneels (VARIO-voorzitter) over de Vlaamse ambitie om een top kennisregio te worden: "We trekken veel PhD-studenten aan, postdocs, ook masters. Maar we kunnen nog beter. Vooral de doorstroom naar onze Vlaamse arbeidsmarkt kan veel beter."

Het sluitstuk was een **longread** op de VARIO-website.

Kennismakingsronde nieuw verkozen parlementsleden

VARIO hecht veel belang aan zijn relatie met de parlementsleden en het opvolgen van elkaars werkzaamheden. In het najaar van 2019 maakte VARIO daarom een kennismakingsronde langs de nieuwe parlementaire fracties. Een VARIO-delegatie trad telkens in overleg met de nieuw verkozenen van elke fractie die zetelen in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie, en met hun medewerkers. De bedoeling was om VARIO en zijn werkzaamheden voor te stellen, de uitgebrachte adviezen toe te lichten en adviezen in voorbereiding aan te kondigen.

VARIO-**COLLOQUIUM** 'DE TOEKOMST IS EEN COMPLEXE PUZZEL. WETENSCHAP EN INNOVATIE ZIJN SLEUTELSTUKKEN'

Fileleed, groeiende noden in de gezondheidszorg, klimaatverandering, … Wetenschap en innovatie zijn voor deze en veel andere complexe problemen belangrijke sleutels tot de oplossing. Hun grote troef is dat ze tegelijk toelaten onze economische competitiviteit en welvaart te vergroten.

Wat kan de overheid doen om dat enorme potentieel ook optimaal te benutten en van Vlaanderen een wereldwijde koploper te maken? Wat is nog meer nodig voor de toekomst? Tijdens het jaarlijkse VARIO-colloquium op 19 december 2019 in de KVS, 'De toekomst is een complexe puzzel. Wetenschap en Innovatie zijn sleutelstukken', deelden prominente denkers, bedrijfsleiders, wetenschappers en ondernemers hun visie en ervaringen. Ongeveer 100 geïnteresseerden namen deel.

VARIO neemt alle input mee in een nieuw adviestraject over maatschappelijke uitdagingen en de 'Sustainable Development Goals' en de rol die een missiegedreven innovatiebeleid hierbij inneemt. Dit advies staat op de VARIO-agenda vanaf najaar 2020, na de behandeling van vragen gesteld door minister Crevits.

Van het VARIO-colloquium werd een uitgebreid online verslag gemaakt, met foto's en filmpjes. De tekst van dat verslag is ook downloadbaar.

Keynote 1.
Prof. Robert Burgelman (Stanford University): "Er is radicale innovatie nodig voor de maatschappelijke uitdagingen. Via 'minimum winning games' kunnen leiders mensen daartoe motiveren."

Keynote 2.
Carl De Maré (CTO Arcelormittal Group): "Willen we echt radicale innovatie in de industrie krijgen, dan zullen we een heel creatief beleid moeten voeren."

COLLOQUIUM

Cases.

/ Links: **Prof. Wout Boerjan (VIB-Ugent Center For Plant Systems Biology):** “Mijn onderzoek kadert in de transitie van een maatschappij gebaseerd op fossiele brandstoffen naar een biogebaseerde maatschappij. Het VIB heeft dat onderzoek een enorme boost gegeven.”;

/ Midden: **Filip Geuens (CEO XenomatiX):** “De steun van VLAIO was cruciaal in de beginjaren van XenomatiX.”;

/ Rechts: **Jan Van Dierdonck (Manager ‘Sustainable Resources’, Research & Expertise, UCLL):** “In de hogescholen is mooie kennis aanwezig. Neem contact met ons op. Door samen te werken kunnen we de maatschappelijke uitdagingen aangaan.”

Debat.

/ Links: **Guy Tegenbos (De Standaard):** “Het is absoluut nodig om het publiek een vrij grote inbreng te geven in het wetenschappelijk onderzoek, vooral omdat dat tot maatschappelijke verandering leidt.”;

/ Midden: **Johan Hanssens (Departement EWI):** “Een van de grote voordelen van het wetenschaps- en innovatiebeleid is dat het nooit gepolitiseerd werd en daardoor een grote continuïteit kent. Ik denk dat die continuïteit een grote troef is. En die moeten we ook absoluut koesteren.“;

/ Rechts: **Prof. Ann Dooms (VUB):** “Bij een missiegedreven of -gericht beleid mag je nooit vergeten de basis te voeden.”

‘EUROPEAN STI COUNCILS’ TE GAST

VARIO HEEFT **‘EUROPEAN STI COUNCILS’ TE GAST**

VARIO is als regionale adviesraad een volwaardige partner in het Europese netwerk van nationale ‘Science and Innovation Councils’, de Europese zusterorganisaties. De voorzitters en directeurs komen jaarlijks tweemaal samen, tijdens een ‘preparatory annual meeting’ en een ‘annual autumn meeting, om te leren van elkaars ervaringen. Ook tussentijds overleggen de collega’s van het netwerk met elkaar.

Op 12 en 13 december had VARIO de voorzitters en directeurs van zijn collega-adviesraden in wetenschap en innovatie voor het eerst te gast voor de ‘annual autumn meeting’, na een ‘preparatory annual meeting’ in Bern (Zwitserland) in mei. Er waren tien landen vertegenwoordigd: Noorwegen, Finland, Denemarken, Nederland, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Tsjechië, Estland en Litouwen. Ook een collega van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was aanwezig. De ontmoeting stond in het teken van het thema missiegedreven innovatiebeleid. Hoewel veel landen en ook Vlaanderen plannen hebben om hun beleid in die richting bij te sturen, is Nederland het enige waarin een missiegericht innovatiebeleid al meer structureel vorm heeft gekregen.

Op 12 december bracht de groep een bezoek aan **imec en de ‘cleanroom’**.

Het formelere gedeelte op vrijdag werd geopend door **prof. Koenraad Debackere (KU Leuven)**, met een boeiende keynote: “De uitdaging die voor ons ligt is groter dan de missies. Wetenschap, innovatie en economie zijn met elkaar verbonden, maar hebben elk hun eigen traject. Productiviteit, en een goed concurrentie- en monetair beleid zijn belangrijk voor het innovatiebeleid.”

‘EUROPEAN STI COUNCILS’ TE GAST

Klaas Groen (Rijkswaterstaat, Nederland), ging in een tweede keynote in op de praktijk in Nederland: “Vaak is de behoefte aan een wetenschappelijke doorbraak zeer urgent en dan kan een missiegericht innovatiebeleid een belangrijke rol spelen bij het tijdig vinden van oplossingen.”

Tijdens de gebruikelijke **‘tour de table’** lichtten de verschillende adviesraden toe hoe zij staan tegenover een missiegedreven innovatiebeleid.

OP **INSPIRATIEMISSIE** NAAR **CHINA**

De Belgische economische missie naar China in november 2019 was de grootste missie ooit. In het zog hiervan maakte een VARIO-delegatie, onder leiding van vicevoorzitter Dirk Van Dyck, een inspiratietour doorheen Beijing, Shanghai en Shenzhen om de snelle ontwikkelingen te leren kennen. China was voor de VARIO-delegatie een echte 'eyeopener'. Met zijn strategisch plan 'Made in China 2025', heeft de Chinese overheid zich geëngageerd om niet minder dan 300 miljard dollar te investeren om zijn economie te transformeren van 'fabriek van de wereld' naar een echt 'innovation powerhouse'. Het plan focust op hightechdomeinen zoals farma, automobielindustrie, ruimtevaartindustrie, halfgeleiders, IT en robotica.

Wat kan Vlaanderen leren van de strategische visie van China, van de ecosystemen rond hun grote bedrijven? Hoe heeft China op zo'n korte tijd bedrijven als Huawei, Tencent (WeChat), Alibaba, Baidu en nog vele anderen, uit de grond gestampt? Wat maakt van Shenzhen en Shanghai de absolute digitale innovatiehubs? Vanwaar komt de enorme innovatiedrive van de Chinezen, de spectaculaire groei, etc.? De inzichten van de VARIO-delegatie zullen worden meegenomen in de voorbereiding van het advies 'Naar de top van kennis- en innovatiegedreven regio's' in het voorjaar van 2020.

Raadslid Katrin Geyskens: "We kunnen in China enkel succesvol zijn door onze R&D verder te versterken en te promoten. Onze sterke R&D-positie geeft ons veel 'bargaining power'. De handelsoorlog met de VS is een opportuniteit voor Europa en Vlaanderen."

Raadslid Vanessa Vankerckhoven: "Vlaanderen kan zeker ook veel leren van de 'fast and furious innovation drive' van China. Met Novosanis werken we al langer samen met een Chinese partner. Wat mij telkens weer verrast is hoe zij in staat zijn om bijzonder snel te schakelen met 'trial and error', pragmatisme en probleemgericht denken."

INSPIRATIE-MISSIE CHINA

In **Beijing** had VARIO, in het zog van de Belgische economische China missie, een gesprek met Barco-China en bezocht er het 'Beijing Institute of Collaborative Innovation' en TUSholdings. Bij BARCO leerde de delegatie onder meer dat in China de focus vooral ligt op snelheid van innovatie via 'trial and error', eerder dan op disruptieve innovaties.

Tijdens de ontmoeting met Huawei in **Shenzhen** werd een interessante discussie gevoerd over 'cybersecurity' en het belang van 5G als hefboom voor verdere economische ontwikkeling.

De VARIO-delegatie bracht een bezoek aan Nokia Shanghai Bell. Daarnaast stond in **Shanghai** ook het 'China-EU Investment Forum', een bezoek aan het 'Shanghai Center of Biomedicine Development' en een ontmoeting met de 'European Chamber of Commerce in China' en het 'Philips China Innovation Center' op het programma.

VARIO
Koolstraat 35
1000 Brussel
info@vario.be
www.vario.be

VARIO
Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen

/ **Redactie en copywriting**
VARIO-staf
/ **Grafische vormgeving**
Full Version
/ **Beeldmateriaal**
Imec, KU Leuven, Vlaamse Overheid/VARIO,
© shutterstock en Getty Images
/ **Verantwoordelijke uitgever**
Danielle Raspoet, directeur VARIO

Mei 2020
-
Alle VARIO-publicaties zijn gratis te downloaden via vario.be
of vlaanderen.be